

concert info van Ravel tot Costello

de Doelen

**Laetitia Gerards,
ADAM Quartet,
María Cristina González &
Ramon van Engelenhoven**

**donderdag 20 maart 2025
Jurriaanse Zaal | 20.15 uur**

toelichting

van Ravel tot Costello

Sopraan Laetitia Gerards bewandelt geen standaard pad met haar optredens in opera's tot aan het televisieprogramma *Wie is de mol*. Geheel in lijn met haar veelzijdigheid, is in dit concert met het ADAM Quartet, Ramon van Engelenhoven en María Cristina González het lied in allerlei verschijningsvormen te beluisteren. Vertrekpunt zijn Ravels exotische *Chansons madécasses*. Via Prokofjev, Heggie, Weill en Shaw eindigt dit programma in Costello's 'poppy' *Juliet Letters*.

Ravels *Chansons madécasses*

Dit jaar is er extra veel aandacht voor de muziek van Maurice Ravel, omdat het 150 jaar geleden is dat de Franse componist geboren werd. Het mooie aan een jubileumviering is de extra aandacht voor de composities, waaronder ook werken die niet zo vaak te horen zijn. Zo'n verborgen parel is *Chansons madécasses*, een cyclus van drie liederen uit 1926 met teksten uit de gelijknamig dichtbundel van de laat achttiende-eeuwse dichter Evariste-Desire de Parry (1753-1814). Zowel de gedichten als de muziek zijn geïnspireerd op het eiland Madagaskar. Voor het eerste en derde gedicht dat Ravel koos putte Parry uit volksverhalen met een erotische lading. Het middelste gedicht omschrijft het antiekoloniale sentiment van de lokale bevolking tegenover de Franse kolonisten. Ravel verklankt de verliefdheid en het verlangen

in een prachtige cellomelodie, die koortsachtig versnelt wanneer de geliefden elkaar in de armen sluiten. Het tweede meer maatschappelijk geëngageerde deel heeft iets verontrustends door de herhalende fluittonen. In hoeverre deze muziek Malagassisch te noemen is staat ter discussie. Het is waarschijnlijk dat Ravel tijdens de wereldtentoonstelling in Parijs in 1900 enkele musici uit Madagaskar ontmoet heeft. Ook studeerden verschillende musici uit de Franse koloniën in Afrika aan het conservatorium van Parijs. In ieder geval zijn in deze liederen een aantal kenmerken te vinden die overeenstemmen met de traditionele muziek van Madagaskar, waaronder de lineaire structuur van de melodie, de bitonaliteit tussen vocale en instrumentale delen en de herhaling van korte motieven in de begeleidende stemmen.

Laetitia Gerards © Romy Treebusch

Prokofjev tot Shaw

Na de warme klanken van Ravel, een uitstapje naar de geliefde *Sonate voor fluit en piano* van Sergej Prokofjev. De Russische componist schreef dit werk in opdracht van het comité voor kunstzaken in een periode van oorlog. Na de Duitse invasie in 1941 vluchtte Prokofjev uit de hoofdstad Moskou. Vanuit zijn tijdelijke woon- en werkplekken in Alma-Ata en later in Perm, lijkt het oorlogsgeweld ver weg en daarvan valt dan ook niets te horen in deze opgewekte lyrische compositie. In het eerste deel 'Moderato' grijpt Prokofjev

terug op de klassieke sonatevorm, wel met toevoeging van zijn eigentijdse klanken.

Terug naar de liederen. De Amerikaanse componist en pianist Jake Heggie is vooral bekend van zijn opera's *Dead man walking* en *The end of the affair*, die vanwege hun succes wekenlang in de Verenigde Staten werden uitgevoerd en daarna ook in Europa speelden. 'The haughty snail king' is een grappig lied over traagheid van het album *Songs to the moon* met teksten van Rachel Lindsay.

toelichting

Daarna horen we één van de bekendste nummers uit de *Driestuiversopera* van Kurt Weill en tekstschrijver Bertolt Brecht, 'Zeerover Jenny'. Een verhaal over een barmeid die na de vernietiging van de stad met de aanvallende piraten mee gaat varen.

Caroline Shaw is sinds dat zij als jongste componist ooit de Pulitzerprijs voor muziek won niet meer weg te denken uit het muzieklandschap. In 2011 componeerde ze *Entr'acte* na het horen van een uitvoering van Haydn's Op.77, nr 2 door het Brentano Quartet. Binnen de structuur van het menuet en trio hint Shaw naar de klassieke- en barokmuziek, maar dan in een verrassende hedendaagse, gelaagde en 'vocaal klinkende' compositie.

Costello's Juliet Letters

Singer songwriter Elvis Costello omschreef zijn *Juliet Letters* als een liedcyclus voor stem en kwartet. Voor het gelijknamige studioalbum uit 1993 werkte hij samen met het Brodsky Quartet. De zanger en het kwartet bleken al meerdere jaren elkaars concerten te bezoeken en waren wederzijds onder de indruk van hun toewijding aan de muziek. Na enige correspondentie begonnen Costello en het Brodsky Quartet vanaf 1991 te werken aan het album.

Ze wisselden hun favoriete muziek uit, zochten naar de gemene deler en vonden uiteindelijk een eigen stem.

Samen met het Brodsky Quartet probeert Costello in ieder nummer de emotionele strekking van de brief te vangen.

Costello schrijft daarover: "We wanted to explore the under-used combination of voice and string quartet, but were anxious to

avoid that junkyard named 'Cross-Over'. This is no more my stab at 'classical music' than it is the Brodsky Quartet's first rock and roll album. It does, however, employ the music which we believe touches whatever part of the being that you care to mention." De titel *Juliet Letters* verwijst naar de liedteksten, die bestaan uit een reeks fantasiebrieven aan Juliet Capulet, de hoofdpersoon uit Shakespeares *Romeo en Julia*. Costello kwam op dit idee vanwege een krantenartikel over een professor in Verona die jarenlang brieven aan Juliet Capulet beantwoordde. Samen met het Brodsky Quartet probeert Costello in ieder nummer de emotionele strekking van de brief te vangen. Het resultaat is een album dat niet in het 'pop' en niet in het 'klassiek' hokje te plaatsen is. Met haar veelzijdige achtergrond kan Laetitia Gerards als geen andere deze 'poppy' sound verenigen met de hedendaagse strijkmuziek. tekst: Fien Duijnmayr

biografieën

Laetitia Gerards

De Nederlandse sopraan Laetitia Gerards is geliefd bij het publiek om haar ontwapenende podiumprésence en onmiskenbare muzikaliteit. Ze geniet van een succesvolle carrière als soliste in concerten operavoorstellingen en trad op met het merendeel van de Nederlandse professionele orkesten. Vorig seizoen maakte Gerards haar debuut op de internationale podia van het Konzerthaus Berlijn, Philharmonie Luxemburg en Flagey in Brussel, met werken van Mahler, Elvis Costello en een hedendaagse opera. www.laetitiagerards.com

ADAM Quartet strijkkwartet

Met een frisse blik zoekt het ADAM Quartet naar manieren om haar eigen licht te laten schijnen op het strijkkwartet en daarbij trouw te blijven aan de essentie van het genre. Het kwartet speelde de

afgelopen jaren op de grote Nederlandse podia en festivals en zal komend seizoen optreden in de Verenigde Staten, Ierland, Engeland en Polen. Naast het spelen van het traditionele strijkkwartet repertoire werkt het kwartet graag samen met hedendaagse componisten en brengt op deze manier vele nieuwe werken in première. www.adamquartet.com

Ramon van Engelenhoven

Ramon van Engelenhoven studeerde piano aan het Conservatorium van Amsterdam bij Frank Peters. Vanaf jonge leeftijd won hij diverse prijzen, waaronder de publieksprijs van Dutch Classical Talent in seizoen 2019/2020. Van Engelenhoven is regelmatig te horen op de Nederlandse podia en speelde daarnaast in de Laeiszhalle in Hamburg en het Mariinsky Theater in St. Petersburg. Op

Ramon van Engelenhoven

het gebied van kamermuziek werkte hij eerder al samen met Laetitia Gerards, maar ook met Lucie Horsch en Sylvia Huang. In 2024 kwam zijn solo debuutalbum uit met werken van Erich Wolfgang Korngold. ramonvanengelenhoven.nl

María Cristina González

De spaanse fluitiste María Cristina González studeerde aan het Conservatorium van Amsterdam, waar ze haar Masterdiploma in zowel

klassieke muziek als oude muziek behaalde. González werkte samen met belangrijke orkesten en ensembles in binnen- en buitenland. Ze maakt onderdeel uit van het Marmoucha Orchestra, dat zich richt op de diversiteit in muzikale talen, stijlen en tradities van Zuidwest-Azië en Noord-Afrika en de Middellandse Zee. <https://marmoucha.nl/marmoucha-collective/maria-cristina-gonzalez>

ADAM Quartet strijkkwartet © Clementine van der Bent

María Cristina González